

Bangkoki charta az egészségfejlesztésért a globalizált világban

A Bangkoki charta meghatározza azokat az akciókat, kötelezettségvállalásokat és biztosítékokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az egészséget meghatározó tényezőket az egészségfejlesztésen keresztül közelítsük meg a globalizált világban.

A CHARTA CÉLJA

A Bangkoki charta szerint a globális és nemzeti fejlesztések középpontjába a közösségek megerősítését, az egészség javítását, és az egészségbeli egyenlőséget célzó szakpolitikákat és partnerségeket kell állítani.

A Bangkoki charta az Ottawai Egészségfejlesztési Chartában (1986) megfogalmazott egészségfejlesztési akcióstratégiákra, alapelvekre és értékekre, valamint az Egészségügyi Világszervezet által szervezett egészségfejlesztési világkonferenciákon a tagállamok által elfogadott ajánlásokra épít, illetve kiegészíti azokat.

CÉLCSOPORT

A Bangkoki charta a jó egészségi állapot elérésében kulcsszerepet játszó emberekhez, csoportokhoz és szervezetekhez szól, ide értve

- a kormányzatokat és politikusokat,
- a civil társadalmat,
- a magánszektort,
- nemzetközi szervezeteket és
- a népegészségügyi felelős szervezeteket.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete elismeri, hogy a lehető legjobb egészségi állapot elérése az alapvető emberi jogok egyike, amelyben a diszkrimináció nem megengedett.

Az egészségfejlesztés is ezen az alapvető emberi jogon alapul, amely az egészségnek – beleértve a lelki és szellemi jólétet – mint az életminőség egyik meghatározójának pozitív és teljes körű megközelítését kínálja.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely módot ad az embereknek egészségük és az egészségüket meghatározó tényezők jobb kézben tartására, ezáltal egészségük javítására. Az egészségfejlesztés a népegészségügy alapvető feladata, hozzájárul a fertőző, valamint a nem fertőző betegségek és más, az egészséget veszélyeztető tényezők elleni küzdelemhez.

AZ EGÉSZSÉGET MEGHATÁROZÓ KULCSFONTOSÁGÚ TÉNYEZŐK

Az Ottawai charta megalkotása óta számottevő változások történtek az egészségfejlesztés globális összefüggéseinek tekintetében.

Az egészséget jelenleg alapvetően befolyásoló néhány tényező:

- az országhatárokon belül és az országok között növekvő egyenlőtlenségek,
- a fogyasztás és a kommunikáció új formái,
- az elüzettesedés,
- globális környezeti változások és
- az urbanizáció.

Az egészséget meghatározó további tényezők közé tartoznak a gyors és sokszor kedvezőtlen társadalmi, gazdasági és demográfiai változások, amelyek hatással vannak a munkakörülményekre, a tanulási környezetre, a családi mintákra és a közösségek kulturális, valamint társadalmi szerkezetére. A nőket és a férfiakat eltérő hatások érik. A gyermekek sebezhetősége, valamint a társadalom periferiáján lévők, a fogyatékos személyek és az őslakosok kirekesztése növekszik.

ÚJ LEHETŐSÉGEK

A globalizáció új lehetőségeket teremt az együttműködésre az egészség javítása, illetve az egészséget nemzetközi szinten veszélyeztető tényezők visszaszorítása érdekében. Ezek a lehetőségek a következők:

- az információs és kommunikációs technológiák erősítése,
- a világméretű kormányzás és a tapasztalatcsere mechanizmusainak fejlesztése.

Következetes szakpolitikák szükségesek a globalizáció kihívásainak való megfelelés érdekében a következő területeken:

- a kormányzat különböző szintjei,
- ENSZ szervek,
- más szervezetek, beleértve a magánszektort is.

A következetesség eredményeként erősödik az egészségre hatással lévő nemzetközi egyezményeknek és szerződéseknél való megfelelés, az átláthatóság és elszámoltathatóság.

Az egészség egyre inkább a fejlesztés középpontjába kerül – például a Millenniumi fejlesztési célok révén –, azonban még sok a megoldásra váró feladat; a civil társadalom aktív szerepvállalása kulcsfontosságú ebben a folyamatban.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK A GLOBALIZÁLT VILÁGBAN

Egy egészségesebb világ eléréséhez nélkülözhetetlen az erős politikai szerepvállalás, a széles körű részvétel és a folyamatos támogatás. Az egészségfejlesztés a bizonyítottan hatékony stratégiák széles repertoárjával rendelkezik, amelyek teljes körű alkalmazása szükséges.

E stratégiák további megvalósításához a különböző szektoroknak a következő tevékenységekre kell hangsúlyt fektetniük:

- az egészség támogatása az emberi jogokra és a szolidaritásra alapozva;
- beruházás az egészséget meghatározó tényezőket célzó fenntartható szakpolitikákba, akciókba és infrastruktúrába;
- kapacitásfejlesztés a szakpolitika fejlesztés, vezetés, egészségfejlesztési gyakorlat, ismeretátadás, kutatás és az egészséggel kapcsolatos ismeretek területén;
- szabályozás és törvényhozás segítségével, az ártalmakkal szembeni magas szintű védelem biztosítása, valamint az egészség és jólét elérése érdekében az esélyegyenlőség megteremtése minden ember számára;
- együttműködés és partnerségi kapcsolatok kialakítása a köz- és privát szféra szervezeteivel, a nem kormányzati szervezetekkel, a nemzetközi szervezetekkel, valamint a civil társadalommal a fenntartható cselekvés érdekében.

ELKÖTELEZETTSÉG AZ EGÉSZSÉGET MINDENKINEK ALAPELVEI MELLETT

Az egészségügyi ágazat kulcsfontosságú vezető szerepet tölt be az egészségfejlesztési szakpolitikák és partneriségek kialakításában. A kormányzatokon és nemzetközi szervezeteken belüli integrált szakpolitikai megközelítés elengedhetetlenül szükséges az egészséget meghatározó tényezőkre való jobb összpontosításhoz, csakúgy, mint a civil társadalommal és a magánszektorral való együttműködés iránti elkötelezettség.

Az egészség fejlesztése érdekében megvalósítandó négy legfontosabb kötelezettség a következő. Az egészségfejlesztést:

- a globális fejlesztési napirend középpontjába állítani;
- a kormányzat egésze számára alapvető felelősséggé tenni;
- a közösségek és a civil társadalom figyelmének középpontjába állítani;
- a jó vállalati gyakorlat számára követelménnyé tenni.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST ÁLLÍTSUK A GLOBÁLIS FEJLESZTÉSI NAPIREND KÖZÉPPONTJÁBA

Az egészséget javító erős kormányközi megállapodásokra és kollektív egészségügyi biztonságra van szükség.

A kormányoknak és a nemzetközi testületeknek azon kell munkálkodniuk, hogy a szegények és gazdagok közötti, az egészség terén lévő egyenlőtlenséget megszüntessék. Az egészség érdekében történő globális kormányzás hatékony mechanizmusaira van szükség

- a kereskedelem,
- a termékek,
- a szolgáltatások és
- a marketingstratégiák káros hatásainak leküzdéséhez.

Az egészségfejlesztésnek a bel- és külpolitika, valamint a nemzetközi kapcsolatok – beleértve a háborús és egyéb konfliktushelyzeteket is, – szerves részét kell képeznie.

Ehhez szükség van a nemzetállamok, a civil társadalom és a magánszektor közötti párbeszédet és együttműködést elősegítő tevékenységekre. Ezek az erőfeszítések olyan, már létező szerződések példáin alapulhatnak, mint az Egészségügyi Világszervezet Dohányzás elleni keretegyezménye.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST TEGYÜK A TELJES KORMÁNYZAT ALAPVETŐ FELELŐSSÉGÉVÉ

Minden kormányzatnak, minden szinten kiemelt fontossággal kell foglalkoznia a rossz egészségi állapot és az egyenlőtlenségek megszüntetésével, mivel az egészség a társadalmi-gazdasági és politikai fejlődés fontos meghatározója. A helyi, regionális és nemzeti kormányzatoknak

- kiemelten kell kezelniük az egészségbe történő beruházásokat az egészségügyi ágazaton belül, illetve azon kívül;
- fenntartható finanszírozást kell biztosítani az egészségfejlesztés számára.

Mindezek biztosítása érdekében a kormányzat valamennyi szintjén egyértelművé kell tenni a szakpolitikák és a törvénykezés egészségre gyakorolt következményeit, olyan eszközök segítségével, mint az egyenlőség központú egészséghatás vizsgálatok.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST ÁLLÍTSUK A KÖZÖSSÉGEK ÉS A CIVIL TÁRSADALOM FIGYELMÉNEK KÖZÉPPONTJÁBA

A közösségek és a civil társadalom gyakran vezető szerepet töltenek be az egészségfejlesztés területén végzett tevékenységek kezdeményezésében, formálásában és végrehajtásában. Fontos, hogy rendelkezzenek mindazokkal a jogokkal, erőforrásokkal és lehetőségekkel, amelyek biztosítják szerepük megerősítését és fenntarthatóságát. A kevésbé fejlett közösségekben különösen fontos a kapacitásfejlesztés támogatása. A jól szervezett és felkészült közösségek meglehetősen hatékonyak saját egészségük meghatározásában, és képesek a kormányzatot és a magánszektor felelőssé tenni szakpolitikai döntéseik és gyakorlatuk követ-

kezményeiért. A civil társadalomnak gyakorolnia kell hatalmát a piacon azáltal, hogy olyan termékeket, szolgáltatásokat és vállalati részvényeket részesít előnyben, amelyek a közösségi társadalmi felelősség megtestesítői. Közösségi kezdeményezésű projektek, civil társadalmi csoportok és nőszervezetek már bizonyították hatékonyságukat az egészségfejlesztés területén, és követendő példaként állnak mások előtt.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST TEGYÜK KÖVETELMÉNNYÉ A JÓ VÁLLALATI GYAKORLAT SZÁMÁRA

A vállalati szektor közvetlen hatást fejt ki az emberek egészségére, valamint az egészséget meghatározó tényezőkre

- a helyi közösségekre,
- a nemzeti kultúrákra,
- a környezetre és
- a javak elosztására gyakorolt befolyásán keresztül.

A magánszektor, hasonlóan más munkáltatókhoz vagy az informális szektorhoz, felelősséggel tartozik a munkaügyi biztonság és egészség biztosításáért, akárcsak alkalmazottai és azok családja, valamint a közösség egészségének és jólétének előmozdításáért. A magánszektor, összhangban olyan helyi, nemzeti és nemzetközi szabályozásokkal és megállapodásokkal, amelyek az egészséges életet népszerűsítik és védik, hozzájárulhat olyan, az egészséget szélesebb értelemben befolyásoló globális hatások csökkentéséhez is, mint a globális környezetváltozás. A fogyasztóknak, a civil társadalomnak, valamint a kormányzati ösztönzéseknek és szabályozásoknak olyan üzleti gyakorlatokat kellene támogatniuk, a melyeket etikus és felelősségteljes üzleti gyakorlat és fair trade jellemez.

GLOBÁLIS SZINTŰ KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS A MEGVALÓSÍTÁS ÉRDEKÉBEN

E kötelezettségek teljesítéséhez új kapcsolódási pontok és innovatív válaszok szükségesek a korábban már bevált

stratégiák megfelelőbb alkalmazása mellett. A partnerségi összefogások, szövetségek, hálózatok és az együttműködések izgalmas és kifizetődő módon járulnak hozzá az emberek és szervezetek közös célok és együttes akciók mentén történő összefogásához a népesség egészségnek javítása érdekében. Minden egyes szektornak – kormányközi, kormányzati, civil társadalmi és magán – megvan a maga szerepe és felelőssége.

Az Ottawai charta elfogadása óta jelentős számú, az egészséget támogató, nemzeti és globális szintű szándéknyilatkozat került elfogadásra, melyeket nem mindig követték gyakorlati megvalósítás. E Bangkoki konferencia résztvevői határozottan felszólítják az Egészségügyi Világszervezet tagállamait ezeknek a hiányosságoknak a megszüntetésére, valamint szakpolitikájuk és partnerségi együttműködések gyakorlati megvalósítás irányába történő előmozdítására.

A konferencia résztvevői felkéri az Egészségügyi Világszervezetet és tagállamait, hogy másokkal együttműködve gondoskodjon források biztosításáról az egészségfejlesztés számára, akciótervek kezdeményezéséről és azok teljesítményének megfelelő célok és indikátorok segítségével történő monitorozásáról, valamint rendszeres időközönként számoljon be az előrehaladásról. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének szervei mérjék fel egy Globális Egészség-Szerződés kidolgozásának előnyeit.

VILÁGMÉRETŰ PARTNERSÉG

Jelen Bangkoki charta felhív minden érintettet, hogy csatlakozzon egy az egészséget népszerűsítő világméretű partnerséghez, mely mind globális, mind helyi szinten elkötelezettséget és cselekvést igényel.

Jelen charta egy nemzetközi szakértői csoport, a 2005 augusztusában Bangkokban, Thaiföldön megrendezett 6. Egészségfejlesztési Világkonferencia résztvevőinek kollektív nézeteit tartalmazza, és nem feltétlenül tükrözi az Egészségügyi Világszervezet döntéseit és az általa képviselt politikákat.

IME Képző Diagnosztika Konferencia

Helyszín: Hotel Stadion Budapest
Időpont: 2006. május 31.

Larix Kiadó Kft.

1089 Budapest Kálvária tér 3. 333-2434 210-2682
ime@imeonline.hu, larix@larix.hu www.imeonline.hu, www.larix.hu